

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Tóth János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petítor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fl.

Rákóczi zászlaja.

Szomorúan fenséges az a gyászpompá, melylyel a nemzetek temetni szokták nagy halottaikat.

Magyarországon ma és holnap nagy temetés van, de gyászpompá nélkül. Mert hábr templomba sietnek gyászmisékre a hivek százezrei, gyász nem ül az arcokon, fájdalom és bánat nem honol a szivekben, fekete zászlók nem lengnek a templomok és házakon. Az emberek imádkozni mennek kegyeletből drága halottak lelki üdvéért, de nem a szomorúság, hanem a hálaadó öröm érzéseit viszik magukkal az Isten házába.

Ujong a népsokaság, büszke nemzeti lobogókat lenget az őszi szél, sűrű tömegekben özönlik két nagy városba az úr és a pór, a kormány és a törvényhozó testület, a vármegyék képviselői és felszabadított jobbágyok serege, az országnak minden mozogható eleme, a mely rangot, méltóságot, hivatalt, elvet, eszmét képvisel, vagy letűnt nagy idők magasztos emlékeiről lebbenti fel a fátyolt.

E közben a székesfővárosban fény és pompa bontakozik ki, a minő császárok- és királyoknak is csak ritkán szokott osztályrészül jutni. A fény áterjed

a másik ünnepi központra Kassára, a hol hasonlóképen rég látott időknek fejedelmi ünnepsége ujul meg, káprázatos ragyogás képében.

Nem is országos ünnep ez többé, világra szóló esemény. Királyt, világhódítót, győzelmes csaták babér koszorús hadvezérét nem lehet ujongóbb örömmel, ragyogóbb pompával, egy egész nemzet egyetértőbb lelkesedésével fogadni, mint a minővel fogadja a magyar nemzet II. Rákóczi Ferenc és bujdosó társainak hamvait.

Pedig II. Rákóczi Ferenc nem viselt koronát, nem volt világhódító, homlokát nem fonta körül egy győzelmesen megívott háborúnak babérkoszorúja. Mi ihlette meg tehát a sziveket, mi hozta lázba a nemzetet, mi lobbantotta fel lángoló tűzzé a nagy halott emlékét és hamvait őrző kegyeletet?

Megihlette a lelkeket Rákóczi szelleme, lázba hozták a nemzetet a nagy ideálok, melyekért a nemes fejedelem küzdött, lángoló tűzzé nevelte kegyeletes lelkesedésünket az a vágy, hogy kiengeszteljük azt a nagy bűnt, melyet ellene egy pribék lelkű gonosz korszaknak hitvány nemzedéke elkövetett.

A mint egyes emberek, úgy egész nemzetnek is hibázhatnak, bűnbe eshetnek,

Az utódok kötelessége jóvátenni a bűnök, melyek rájuk az elődokról szálltak át, szomorú örökségképpen. A magyar nemzet ennek a kötelességnek Rákóczi irányában olyan fenséges tényekkel felelt meg, melyek minden szabadságszerető és őseit hiven tisztelő nép szemében örök időkig dicsőségére fognak szolgálni.

Adassék hála az isteni gondviselésnek, hogy a nemzet újra együttérez Rákóczi szívével, s a dicső szabadságharcos ideáljaiért lelkesül. De róvjuk le hálás szívünk adóját fenkölt urunk, királyunk iránt is, a ki uralkodásának egyik legszebb tényét mívelte, midőn nagylelkű elhatározásával a mai emlékűnnepet lehetővé tette. Mert nem az államfői bölcsesség, nem az országokat kormányzó lángész, nem a harci hír és szerencse alkotják az örök dicsőségű királyi tényeket, hanem az uralkodók szívének királyi nemessége és nagylelkű jósága. Ezek a trónok legbiztosabb erősségei, a dynasztiák diszének fényforrásai, az uralkodók nagyságának ékességei.

A »nagyságos fejedelem« tehát itthon van, enyésző poraiban. Az édes anyaföld megnyitja kebelét és befogadja a bujdosót, a száműzöttet, közel kétszáz esztendő távollét után. És ha nagy lelke az örökévalóság honából, az Isten hűséges szolgáinak üdvözült köréből, melyre alázatos

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRGÁJA.

Zarándok-út a Szentföldre.

Zarándok-inasok és szobaleányok. — Cimerképtár az osztrák-magyar hospiciumban. — A jeruzsálemi zarándokházak. — Hotelek. — Jeruzsálem vallási jellege. — Derültebb vonások. — A város éghajlata. — Cisternák kutak helyett. — Közigazgatási és népességi viszonyok. — A jeruzsálemi zsidóság. —

Alig találunk szavakat annak a szolgáltatásnak dicsérésére, melylyel zarándoklatunknak egyes férfi- és nőtagjai útközben a vezetőséget, a hospiciumokban pedig a házi személyzetet nehéz feladataiban támogatták.

A férfiak közül sokan inasoknak, a nők közül nem kevesebben szolgálók, szakácsnők és szobaleányoknak állottak be. Az osztrák-magyar zarándokházban csak is ilyen segítség mellett lehetett a zarándok közönséget zavar és fennakadás nélkül ellátni. Mert komoly betegek is voltak, kiknek gondos ápolása lehetetlen lett volna, ha ahhoz a zarándokok nem nyújtottak volna segédkezet. A keresztény charitasnak ez a nemes megnyilatkozása kiengesztelte a képezőldő betegek és a sok követelésű emberek finnyáskodását és szeszélyeit.

Az osztrák-magyar zarándokháznak érde-

kessége és disze az a cimertár, melyet Himmelfahrt nagy fáradtsággal és áldozatkészséggel összegyűjtött és a hospicium első emeleti folyosóján korrendben elhelyezett. Azt az ősi szokást követve, mely szerint a zarándokló zarándokok fedelmek, főnemesek, lovagok, fogadalmuk teljesítése után címerüket a zarándok templomában kifüggesztették, a buzgó férfiú nem nyugodott, a mig meg nem szerezte Magyarország és Ausztria mindazon főnemesei és nemesi családainak címerét, melyeknek tagjai a kereszties háborúk korától kezdve napjainkig a zarándokló zarándokok voltak.

A cimereképek festve vannak, s így a családi színeket is feltüntetik. Mindenik képen ott van a zarándok neve és zarándoklatának évszáma. Örömmel láttuk ott sok magyar előkelőség címerét és nevét, II. Endre királyunktól kezdve a múlt évben elhunyt gróf Andrássy Tivadarrig, a ki 1904-ben látogatta meg Krisztus sírját.

Megérkezésünk után, az első étkezés alatt a hospicium rektora azzal a kívánsággal köszöntött fel minket, hogy Jeruzsálemben való tartózkodásunk egész folyamán otthonosan érezzük magunkat a házban. Ez a kívánsága teljesült is, a miben magának a szives előzékenységu, gondos rektornak van főrésze. De kitünően voltak ellátva

azok is, a kik a másik két zarándokházban laktak. Különösen a francia assumptionisták hospiciuma, igazán pazarul árasztotta vendégszeretetét zarándoktársainkra. Ezek a fejedelmi épületben, mely 400 zarándokot képes befogadni, a legkényelmesebben laktak és a szives atyák önlemondó jóságának minden képzelhető megnyilvánulásában részesültek.

Útközben sok szó esett arról, hogy melyik a legjobb zarándokház Jeruzsálemben? A leírások alapján az osztrák-magyar hospiciumot tartottuk olyannak, de a tapasztalás arról győzött meg, hogy úgy nagyság, mint berendezés és ellátás tekintetében a francia háznak kell odaitélni a pálmát. De még ezt is túl fogja szárnyalni a német birodalmi katolikusok Palaestina egyesületének épülő félben levő háza, ha ugyan a háznak szerény elnevezése alá lehet rejteni ezt az épületet, mely már most is egy hatalmas arányú palotának a mezében büszkélkedik.

Egyébként a németországi protestánsoknak is olyan hospiciumuk van itt, melyre joggal büszkék lehetnek. Ez a porosz Johanniterhospiz, mely a Johannita rendnek tulajdona és a rendnek a felügyelete alatt is áll. Poroszországban tudvaleg a régi Johannita lovagrendből világi intézmény lett, melynek nagymesterévé az ural-

reményünk szerint méltóvá tették őt életének erényei, letekint az ünnepi örömben úszó nemzetre, vajjon nem telik-e meg gyönyörűséggel, a boldogságnak kimondhatatlan érzéseivel nemzetének ősi fénytől sugárzó szelleme felett?

Rákóczi táborában van ma az egész magyar haza. És ha ott marad, ha Rákóczi lelkének erényeivel, lángoló szabadságszeretettel, tiszta önzetlenség és lemondó áldozatkészséggel, s mindezen erények koronájáék élő keresztény hittel vérteti fel magát, akkor visszazárlhat a nemzetre Rákóczi korszakának dicsősége, annak balsikerei nélkül.

Pártviszály, önzés és nagyravágyás buktatták el Rákóczi zászlaját. Mind olyan bűnök, melyektől a nemes fejedelem tiszta volt, mint az ég. Ám rajtunk áll, hogy az elbukott, de azóta újra felemelt zászlót Rákóczi lelkének erejével megragadjuk, és az ő szellemének hatalmával lobogtassuk.

Más téren, más fegyverekkel, de mindig Rákóczi zászlajával egy új korszakot nyithat meg a nemzet, melyben az édes haza nem csak szabad, hanem boldog is lesz.

II. Rákóczi Ferenc Nyitrán.

Irta: Romhányi János.

A XVIII. század elején lezajlott Rákóczi-féle nemzeti mozgalmaknak színhelye Nyitravármegye is volt. Rákóczinak legbensőbb barátja és legmeghittebb embere és tanácsadója, gróf Beresényi Miklós Nyitravármegyében látott napvilágot, született 1665-ben Temetvény várában, atyja id. gróf Beresényi Miklós, anyja gróf Rechberg Rothenlöwen Mária Erzsébet — özv. gróf Forgách Györgyné volt. Házassági révén tetemes birtokai voltak Nyitravármegyében. Brunócon hosszabb ideig és többször tartózkodott. Innét menekült Lengyelországba, ahol előkészítette a bécsúj helyi fogságból odamegyő Rákóczival a nemzeti felkeletést. Rákóczi megfordult Brunócon is mint Beresényi vendége.

Beresényi a spanyol király halála után Bécsből Brunóra onnét pedig Csejthére ment, de a karácsonyi ünnepekre sietett családjához Ungvárra. A jövő év, 1701 tavaszán visszaérkezett Brunóra, innét értesítette Rákóczit a készülő eseményekről. Beresényi Bécsbe készült nejével. Rákóczi

elfogatása idejében brunói kastélyában tartózkodott. Április 21-én indult nejével Bécsbe, útközben Nagy-Szombatban értesült Szluha Ferencről Rákóczi elfogatásáról, ennél fogva nejét egyedül küldte Bécsbe, ő maga pedig visszament Brunóra, a hol értékes holmiját magához vivén kedves aródjával Kálnásyval és Szirmay Miklós jóságkormányzójával elmenekült a temetvényi vár hegyei közé.

Másnap már egy vasas ezred Uhlefeld ezredes vezérlete alatt kereste Beresényit és az egész brunói kastélyt átkutaták, kivallatva az ott visszamaradt szolgálomelyzetet, de eredménytelenül. Beresényi nem érezvén magát biztonságban elhagyta, hogy Lengyelországba menekül. Erdőkön hegyeken keresztül Beckó, Trencsén, Illava mögött feljutottak Zsolna közelébe. — Szünyogh Gáspár Budetin várának ura kedvesen fogadta és ellátta Beresényit utasításokkal és kalauzokkal, mert innét már nem ismerte az utat Lengyelország felé. E közben Rákóczit Bécsúj helyre vitték, és ugyanoda hurcolták később Thököly volt udvari kapitányát szlavnicai Sándor Gáspárt, továbbá Rákóczi lipói jogtanácsosát Okolicsányi Pált és Szluha Ferencet, a kiről sejtették, hogy Beresényi neki köszönheti menekülését.

Rákóczit osztrák delegált bíróság elé állították és az elé idézték Beresényit is. 1701. évi augusztus 26-án kiadván ellene az idéző parancsot. Rákóczi az őrizetére adott Lehmann kapitány segítségével elszabadult a bécsúj helyi fogságból és elmenekült Nagyszombat, Galgócra át Bajmóc felé, onnét tovább a szepességi Podolinon át Lengyel földre érkezett. Rákóczi fölött ítéletet mondanak, jószágvesztésre ítélik és vérdíjat tűznek ki fejére. E pátenst Bécsben 1701. évi november 24-én kelt és megküldték minden vármegyének. Rákóczi felkereste Beresényit, ahol a legbarátságosabb fogadtatásban részesültek a lengyel főurak részéről. Itt tanácskoztak a mozgalom megindításáról, miután a közben többször érintkeztek a francia udvarral. XIV. Lajossal, Du Heron közvetítésével, akit megnyertek ügyüknek.

Itt sem volt azonban nyugtuk, mert minduntalan nyomukban voltak a bécsi kékék. Az események tovább fejlődését részletesen leírja Thaly Kálmán az ő munkáiban. Itt csak a főbb vonásokat vázolhatom. 1702-ben elrendelték és részben fogantatosították is a császáriak több magyarországi vár leromboltatását, ezen lerombolandó várak közt volt Nyitra vára is, ahonnan az ágyúk, lő és élelmi szerek s minden használható készlet Lipótvárra volt szállítandó. Rákóczi és Beresényi 1703-ban május 12-én Lengyelországból, Brzezenből nyiltlevelet bocsátanak ki a magyar néphez, és zászlókat készítettek piros tafatta selyemből, Rákóczi címerével és e felirattal F. R. D. F. V. S. R. I. P. (Franciscus Rákóczi de Felső Vadász Sacri Romani Imperii Princeps.) és a másik oldalon „Cum Deo. pro Patria et Libertate.” A Rákóczi pátenstnek egykoru másolati magyar példánya meg van még a gróf Berényi család levéltárában is, mely ezelőtt Bodok várában tartott.

A pátenst először Beregszászon hirdették

kodóháznak egyik tagját szokták kinevezni. A rend a mai napig protestans vallási intézményeket istápol.

A katolikus zárandokházakban a vagyonosabb zárandokok naponként 5 frankot fizetnek a teljes ellátás fejében, a szegények ingyen vétetnek fel. A nem katolikus hospiciumban az ellátási díj különböző, de átlagosan 5 franknál nem magasabb, és ott is a szegény sorsuk ingyen vehetik igénybe a vendéglátás szivességét.

Jeruzsálemet azonban nem csak zárandokok keresik fel, hanem olyan turisták is, a kiknek az utazáson kívül egyéb céljuk nincsen. Ezek számos európai mintára berendezett hotel között válogathatnak. A világhírű Cook cégnek is vannak itt hoteljei, melyekben többnyire angolok és amerikaiak szoktak megszállni. Ezek különben annyira hozzászótkak a hotel-élethez, hogy attól még Jeruzsálemben sem tudnak megválni. Az angol és az amerikai az ő utazása alatt mindent a kényelem szempontja szerint szeret értékelni, s azért még zárandoklataiban is a hotelek felé hajlik, melyek nagyobb kényelmet nyújtanak neki, mint a zárandokházak. Igaz, hogy jóval drágábbak is, 10—15 frankba kerül a napi pensio, csak hogy ezzel azok a pénzes zsákok nem törődnek.

De egészen jelentéktelen a szoros értelem-

ben vett turisták látogatása, a százezrekre menő zárandokok számához képest. Jeruzsálem az ő vallási jellegével gyakorol nagy vonzóerőt a világra. Igaz, hogy az első benyomások alatt, mint az az általunk vázolt rajzból is látható, sokan csalódottaknak érezhetik magukat, mert ugyan csak semmit sem találnak itt a zsidók országának hajdan oly fényes fővárosából, de ha a zárandok figyelmes szemmel járja be a szent helyeket, ha a sok omladék és szemét alatt észreveszi a romokat, melyek még most is nagy időknek nagy eseményeiről regélnek, lelkében egész az imáig hevülnek fel a megilletődés és az áhitatos tisztelet érzései.

Megláthatja a zárandok szemé azt is, hogy az omladék és szemét borította helyeken kívül, még számtalan más emlék van itt, melyeket a vallási kegyelet megóvott az idők vasfogától, kiragadott a mindent omlasztó enyészet karjai közül.

Legnehezebben barátkozunk meg a vallási életnek azzal a torzképével, mely az egymás ellen törő keresztény felekezetek versengéséből mered szemünk elé. Fáj kimondhatatlanul, hogy a hívő zsidó és muzulmann megvetéssel néz a keresztény emberre, a ki az ő fogalmai szerint lábbal tapossa a felebaráti szeretet parancsát,

ki 1703. május 22-én és a zászlókat kibontották s népsokaság örömrivalgásai közt. — Az olasz és német országból haza szökdeső katonák Pozsony, Nyitra és Bars vármegyékben vonták meg magukat és a néptől megtudván a híreket, igyekeztek az ország észak-keleti része felé egyesülni a felkelő kurucokkal. Szigorú udvari parancs jött Nyitrára, mely rendeletnek eredetije meg van a vármegyei levéltárban.

Rákóczi 1703. évi június hó 7 (antedatálva) a dolhai csata napján, kibocsátja a híres „Re-crudescunt“ kezdetű manifestumot. Ez volt háborúja elhatározásának és kezdetének napja. Rákóczit el akarják fogatni, és erre vállalkozott gróf Pálffy Miklós koronaőr, ki ezen tett véghezvitelére kiszemelte a vén labanc gróf Barkóczy Ferencet, ki azonban erre nem vállalkozott. Rákóczi ezután a tisztántúli részeket hódítja meg egymás után és a maga iránti hűségre megesküdötti, majd azután a tisztántúli részek hódolnak meg egymásután, majd pedig a jászok kúrok és a Duna—Tisza köze. Szeptember 14-én beveszik Korpona városát, 15-én Bozók várát, azután a bányavárosok, Kőrmöc-, Selmec-, Béla- és Hodrusbánya esküsznek hűséget Rákóczinak. Ocskay László Selmeceől löport hozatván a bozói ágyúkkal Barsvármegye fővára, Léva alá szállt, itt csatlakoznak hozzá az Olaszországba indulandó Ebergényi huszárok. Ocskay szeptember 17-én bevette Léva várát és Léván ütötte fel főhadiszállását, csapatai 3—4 ezerre szaporodtak és alvezérek alatt Nyitra, Érsekújvár, Szent Benedek, Csábrág, Kékkő várak alá, sűrűn beütöttek. Kis-Tapolcsányt verrel vívták meg. Egy 300 főnyi csapat szeptember 23-án Verebélyen a volt katonarendű lakosságtól sok paripát és fegyvert requirált.

Túrócban a Révayak Szklabina és Blatnica várakra feltűzték a szabadság zászlaját, Trencsénben is Óvár, Lietava, Budatin, Vág-Beszterce, Bittse, Lednic (Rákóczi birtok), Illava, Oroszlánkő, Beckó és Zay-Ugróc követték a Révayak példáját. Csak Trencsén állt ellen. A felkelők már a morva határig jutottak és Pozsonyot kivéve a Dunán innen minden vármegye meg volt szállva már kurucokkal.

Bécsben nagy volt az ijedelem a mozgalom rohamos terjedése miatt és elhatározták, hogy Passauból egy néhány ezredet haza hoznak és Schlick tábornok vezetése alatt indítják Magyarországra, hogy a még mozdulatlanul álló Pozsony, Nyitra, Komárom, Esztergom, és a dunántúli megyékben ellenfélkelés szerveztessék. Gr. Forgách Simon, gr. Koháry István tábornokok, gr. Eszterházy Antal, Bottányi János és gr. Batthyányi Ferenc ezredesek fogadjanak zsoldba lovas és gyalogos magyar hadakat.

Október 7-dikén Bécsben a magyar ügyben nagy minisztertanácsot tartottak és 8 pontból álló megállapodásra jutottak, egyebek közt Rákóczi és Beresényi fejére 10—10 ezer rhenus forintot tűzött ki a császár, elrendeli Beresényinek Styriába való szállítását és ezt saját fiára, gróf Erdődy Sándor, magy. kir. kamarai elnökre bízták.

mely még az ellenséggel szemben is megbocsátást, kíméletet és jótékony szívet követel, a testvér és barát iránt pedig a békés egyetértésnek és a felkaroló segítségnek életjeleit tanúsítja.

De hát nem olyan fekete az ördög, mint a minőknek festik, és a jeruzsálemi keresztények sem olyan rosszak, mint a minőknek őket a köztük támadó ellenségeskedések után tartanánk, és mint a minőknek őket tényleg tartja a hívő zsidó és mohamedán, a ki a fától nem látja az erdőt, a saját béke és nyugalom után epedő lelkétől, saját emberbaráti életének intézményeitől nem látja a keresztény vallások számos hívének, különösen a katolikus szerzetesrendek tagjainak hősi béketűrését, önfeláldozó felebaráti szeretetét, melynek tömérdek jótéteményében a zsidók és mohamedánok nyomorultjai is részesülnek.

Vannak tehát derültebb vonások is azon a képen, mely a mai Jeruzsálemet szemlélteti velünk, vannak megengesztelő mozzanatai annak a megbántódásnak, melylyel ugyancsak megtelt szívünk, midőn a megérkezésünk napján szerzett szomorú tapasztalatok hatása alatt állottunk.

Fáradt testtel tértünk pihenőre, de előbb betettük az ablakot, mert hűvös levegő áradt a szobánkba. A tengeri úton aggódunk a miatt, hogy Jeruzsálemben nem fogunk tudni aludni,

Schlick tábornok csapatai okt. 20-ikán már Pozsonynál vannak, okt. 27-én a szeredi hidakhoz érkeztek, a hol egyesült gr. Forgáchnak poszonyi, nyitra és trencsénmegyei, nemkülönböztetve gr. Koháry és Bottyán csapataival. A császári tábor Szeredtől október 27-ikén Nyitrára, 30-án Szent-Benedekre nyomult elő, 31-én reggel Léván gondatlanul tivornyázó Ocskay László csapataiba ütköztek és ezeket Viard ezredes vasasai oly gyorsan nyomták vissza Léva felé, hogy Ocskay László, Ebeczky Imre és Réthy Ferenc kuruc kapitányoknak alig maradt idejük a gyalogságot a várba beszállítani. Schlick ágyúzatja Léva bástyáit, és a hajduság kénytelen kapitulálni és fegyvereit átadni. Bercsenyi értesülvén az ellenfelkelés szervezéséről, elhatározta, hogy a Vág felé nyomul. Léva bukását megtudván küldött egy pár ezer lovas Ocskayék és Ebeczkyék segítségére. Károlyt felhívta, hogy vele Losoncban egyesüljön. Zólyomnál történt a döntő ütközet, a németeket beszorították Zólyombá.

Schlick fővezér ezt meghallván, Besztercebányáról elmenekült Körömc, Bajmóc felé Ritschan tábornok dandára elé. Nov. 20-án Bercsenyi Károlyt küldte a németek üldözésére 5 ezer huszárral, a ki a barsszentkereszti szorosnál utól is érte őket. Attól fogva Privigyéig kivont fegyverrel szállt az egész had, de nem volt kiket vágni. Privigyére eléjükbe jöven Bajmócnál Schlick generális, velük összecsapott. A futás közben Forgách mellől nemcsak sok magyar maradozott el és lett kuruccá, hanem Schlick németjeiből is 2000-nél több veszett oda Zólyomnál, úgy, hogy midőn Bajmóc alatt számba vette seregét. 5200 főnyi reguláris seregből alig maradt 3 ezer.

Schlick nem várta be Bajmócnál Károlyt, hanem Frey Keresztély parancsnoksága alatt hagyva a várat, megronsolt hadával átment Trencsénbe. Ott üldözöbe vették, és Ritschannal csak Bittsénél egyesült.

Bercsenyi nov. 27-én megindult Zólyomból hadaival B. Szentkereszt felé s másnap Privigyénél egyesült Károlyival. Itt a szomszéd Bajmóc várát megszemlélve, a vitéz Czelder Orbán szeptesi gyalogezredet hagyta ostrom zárlatban, majd meg fog hódolni. Nov. 29-én Oszlányhoz, 30-ikán N. Tapolcsányhoz szállt itt és Nyitránál fogadta Nyitra vármegye rendének hódoló küldöttségét, kik közt voltak Bossányiak, Majthényiek, b. Bercsenyiek, b. Pongráczok, Hunyadyak, Rudnayak, Zsambokréthyek, szlavnicai Sándorok, Ghyczyek és más előkező nemesek.

Károlyi azalatt a Vág felé ment, dec. 1-jén labanc csapatokat fog el, és azokat Galgóc várába űzi, a kurucok behatolnak e várba és elfoglalják azt ott találván gr. Forgách és Eszterházy Antal nejét, és ezekre való tekintettel Károlyi nem engedte a várost feledni. A vár ura, gr. Forgách könnyes szemekkel nézte a szomszéd Lipótvárról a veszedelmet, és nagy lármalövéseket adatott e vár ágyúiból.

Schlick ezután Pozsony felé, Károlyi pedig a szeredi hidak elfoglalására sietett. Dec. 2-án ért Szeredre, mire a szomszéd Sempthe vár ura Eszterházy Antal megrémült és Schlickhez men-

kült Födemesre. Így a kurucok nem csak a szeredi hidakat, hanem a fontos fekvésű sempthei várat is kardcsapás nélkül vették be.

Bercsenyi dec. 4-én Nyitra alá rándult, hogy e vár és város ostromzárlata iránt személyesen intézkedjék, de táborát már december 3-án Sempthe mellé Pusztakürthöz szállította. Bercsenyi nevenapját, dec. 6-át Szered várában riadó örömmel köztülte meg hadi főtisztjeivel.

Bottyán csapatai, miután Pozsony vármegye lovas-kapitányai Rákóczi pártjára álltak, szintén kurucokká lettek.

Károlyi meghódította Szomolány, Sasvár, Éleskő, Detrekő, Jókő, Jablonic várakat és Szakolca városát. A Csejthe várába szorult nyitra-vármegyei nemesi rendek is föladták az erődöt Bercsenyi biztosának, Bossányi János mezei főkapitánynak és Rákóczi hűségére állottak, amint ez Bercsenyinek Nyitra vármegye levéltárában őrzött egyik okmányából kitűnik. Bercsenyi hadai már Morvaországig kalandoznak. Bécsben e miatt nagy a rettegés. Eugen herceg jelenti Bécsbe, hogy a mint a nyitrai vár parancsnokától értesül, a vár négy hétnél tovább nem tarthatja magát és egy új hadtest alakítását kéri gr. Heister Siebert tábornagy vezérlete alatt.

Bottyán János ezredes titkon Rákóczi hűségére hajlik át. Bercsenyi 1703. évi dec. 10-én kelt diplomájával tábornokká, másik diplomával pedig a dunántúli országresz generálisává nevezi ki. A népszerű vezér a beállott körülmények folytán azonban csak 1704. ősszel állhatott tényleg a kuruc hadak élére. Bercsenyi Sempthe várából, ahol az újév (1704) napját töltötte, intézkedéseket tett egyebek közt, hogy Ordódy György teli szállását ezredével Modorból Szakolcára tegye át. Ezután a dunántúli részek is Rákóczi pártjára állanak, minek hallatára Bécsből Rákóczit és Bercsenyit mindenféle ígéretekkel el akarják tántorítani és velük alkudozásokba bocsátkoznak. Rákóczi külföldi közvetítést és biztosítékokat követel, és a háboru okait kifejtő terjedelmes manifestumot, a híres „Recrudescunt“-ot intézi Európa minden népéhez és államaihoz.

A lengyel országgyűlés e közben követeket küld Rákóczihoz és felajánlja neki a lengyel koronát, a fejedelem azonban ezt, a haza sorsát szíven hordozván, el nem fogadta. Bercsenyinek ajánlatot tettek Bécsből, hogy ha a bekere hajlik, neki a m. kir. udvari főkancellári méltóságot adják. Ezért a már öreg Matyasovszky nyitrai püspököt le akarták mondani az udvari főkancellári méltóságról, a ki a következő 1705. év tavaszán meg is halt. Sőt kilátásba helyezték Bercsenyinek a nádori méltóságot is. Bercsenyi azonban elutasította ezen fényes udvari ajánlatokat, és mikor a követek a jobbágyi hűséget emlegették neki, ezt mondotta: „inter jobbágy et szabadság magna differentia“; különben is az ilyen fontos egyezkedésbe nem akar a nemzet határozata nélkül bocsátkozni. A béke értekezletet Gyöngyösre tütek ki.

(Vége köv.)

Vármegyei Közgyűlés.

A volt Nyitrai Ellenzék értekezlete.

Nyitrai vármegye törvényhatósági bizottsága f. hó 25-én tartotta az évi őszi rendes közgyűlését Markhot Gyula, főispán einöktete alatt.

A közgyűlést megelőző napon a volt Nyitrai Ellenzék értekezletre jött össze, melyen Mérey Lajos alelnök, orsz. képviselő elnökölt.

Az értekezlet napirendjén a közgyűlési tárgysorozat volt, de mielőtt az értekezlet erre áttért volna, fontos elvi jelentőségű határozatot hozott. Kimondotta ugyanis, hogy a szervezetét továbbra is fentartja, s mint „Nyitrai Ellenzék Párt-szövetség“ vesz részt a vármegyei ügyek intézésében.

Az életre való s a megye viszonyai által igazolt határozatot csak helyeselni tudjuk. A vármegye közönségének azon köréi, melyek sem a néppárt, sem a függetlenségi párthoz nem tartoznak, külön pártta alakultak, s mint Alkotmány-párt foglaltak helyet a nyitrai politikai pártok sorában. Az új párt a koalíció többi pártjaival nem hasonlott meg ugyan, de mégis különvált, s a mostani közgyűlés előtt is külön, egyedül csak a saját szervezetére szorított értekezletet tartott.

Ezzel szemben a másik két párt, híven alkalmazkodva az ország parlamenti helyzetéhez, szükségesnek tartotta az együttmaradást, s ehhez képest kimondotta, hogy régi ellenzéki alakját, a jelenlegi nemzeti kormányt támogató pártszövetséggel cseréli fel. Ilykép Nyitrai Ellenzékben minden szeparatistikus törekvés dacára is van koalíció, mely szívesen társul az alkotmánypárttal, ha ez a szövetséghez formailag is csatlakozni akar, de elég erősnek érzi magát arra is, hogy ha kell egészen a saját lábán járjon.

Az értekezlet ezután a közgyűlési tárgysorozattal foglalkozott.

A közgyűlési tárgyalás.

Tünyomóan hivatalos jellege és színezete volt a jelen közgyűlésnek, a törvényhatósági bizottság bürokratikus pontossággal lemorzolt száz és néhány pontot, de azért a kiemelkedő mozzanatokat ez a közgyűlés sem nélkülözte.

Markhot Gyula főispán visszapihlantást vetve a lefolyt időszakra, megállapította, hogy az ország közelete a csendes, de eredményes munkásság terén mozog. A kik szívesen fogadták az új rendszert, azok ezen rendszer munkásságának gyümölcseit is szívesen veszik. Ezután szép szavakkal emlékezett meg a főispán II. Rákóczi Ferencről, és a küszöbön álló nagy Rákóczi-ünnepről, melyben Nyitrai Ellenzék is méltó módon részt vesz.

A főispánnak Rákócziról mondott szavait a közgyűlés állva hallgatta meg. Majd a tárgyalás során elhatározta, hogy Budapestre és Kassára a főispán vezetése alatt küldöttséget és lovas bandériumot küld. A bandériumot Artics-Horváth Dezső orsz. képviselő fogja vezetni és ugyancsak ő fogja vinni a vármegye Rákóczi-zászlaját. A törvényhatóság egyuttal zászlót küld Kassára az

s így folytatni leszünk kénytelenek a virrasztást, melyben a hajón öt éjszakát töltöttünk. De aggodalmunk alaptalan volt. Jeruzsálem éghajlata nyáron nem szenvedhetetlen, sőt még csak nem is kellemetlen. Tengeri szellők mérséklék a hőmérsékletet, melynek átlagos magassága július és augusztus hónapokban 22—24° Celsius, tehát körülbelül egyenlő a mi vidékünk hőmérsékleti viszonyaival.

A szobákban való tartózkodás a nap minden részében határozottan kellemes, a szünet nélkül, nap mint nap fujdogáló hűs szellő éltető levegőt visz be a házakba, melynek jótékony hatását állandóan érezzük. Esténként a nagyon bőséges harmat követeztében annyira lehül a levegő, hogy 8—9 óra tájban már csak felöltöben mehetünk ki a kertudvarra. Éjjelre az ablakokat nem lehet nyitva hagyni, mert a meghülés veszélyének teszi ki magát az ember, s Keleten a meghülés biztos tényésszélke a maláriának. De bár e szerint a szobákban teljesen meg vagyunk óva a hőség szenvedéseitől, akárcsak a világfürdők tengerpartján, az európai turista mégis csak kénytelen megéreznii, hogy Kelet meleg éghajlata alá került, mert a nap heve ott mégis csak sokkal izzóbb, mint nálunk.

Napkelte előtt még didergünk könnyű nyári

ruhánkban, de a mint felszáll az ég peremére a tüzes korong, egyszerűen áthéví tőle a levegő, minden átmenet nélkül forró légkörbe jutunk, mintha lombos erdők árnyékából valamely sivatagnak a közepébe repültünk volna át. S ezeket a perzselő sugárkéveket nem kerülhetjük ki, mert sokat kell járnunk, ha mindazt látni akarjuk, a mi a szent városban egy zárandókot érdekelhet.

Jeruzsálem éghajlatát éppen az említett okoknál fogva egészségesnek kell mondanunk. Nem árt a város egészségi viszonyainak az a körülmény sem, hogy nincsenek kútjai, élő forrásai, hanem az ivó vizet cisternákból, eső vizet tartalmazó medencékből kell vennie. Ez a víz cseppet sem egészségtelen, tiszta és elég jóízű is, de a cisternának is tisztának kell lennie. Külön házi cisternái csak a jobb módú osztályoknak vannak, a szegényebb sorsú nép a közös cisternákra van utalva. Ezeknek a vize őszkor rendszeren elfogy, s ilyenkor azután a szegényebb osztályok a tavak poshadt vizét isszák. Ennek a vízinségnek a nyomában szoktak fellépni a ragályos kórok, ezek között nem ritkán a kolera és a pestis.

S ha már ezeknél az általános jellemvonásoknál tartunk, talán nem lesz érdektelen, mi-

előtt jeruzsálemi programunk elbeszélésére áttérnénk, egy pillantást vetni a város közigazgatására és népességi viszonyaira.

Jeruzsálem (arabul El-Kuds, a szent, t. i. hely) egy Mutesarif, kormányzóknak az igazgatása alatt áll, a ki közvetlenül a portának van alávetve. A város jogi természetű ügyeit egy közigazgatási tanács intézi, melynek a kormányzó az elnöke, a gazdasági ügyekkel pedig a városi tanács foglalkozik, melynek élén a város polgármestere áll, a ki mindig mohamedánus. Mindkét tanácsban helyük van az egyenjogosított vallások, a latinok (katholikusok), görög keletiek, protestánsok, örmények és zsidók képviselőinek. A közigazgatási és törvénykezési rend a papiroson elég szépen fest, de a valóságban nem egyéb az, gondatlansággal párosult fejetlenség.

A lakosság száma körülbelül 70,000, ebből 13,000 keresztény és pedig 4000 katolikus, 6000 görög keleti, 1400 protestáns, 800 örmény, a többiek szétforgácsolódnak a kisebb keresztény felekezetek között. A mohamedánokat 7—8000-re becsülik, a lakosság többi részét a zsidók alkotják, kiknek száma meghaladja a 40 ezret.

Országos törvények tiltják a zsidóknak a bevándorlást, az iparüzést és a kereskedelmet, de a török hatóságok nagy megvesztegethetősége

útvonal disztítésére, koszorút tesz Rakóczi és Thököly koporsójára.

Ezen kegyeletos, nagy lelkesedéssel megtárgyalt nemzeti ügy után, nem köznap hangulatban folytak le a napi rendre kitűzött választások. A kijelölt választmányba a közgyűlés Mérey Lajos, Mihálik József és Emődy József biz. tagokat választotta be, míg a főispán a maga részéről Ajtics-Horváth Dezső, dr. Ozoray József és Rudnay István biz. tagokat nevezte ki.

A kijelölt választmány hosszabb tanácskozás után a főjegyzői székbe Steiner Gyulát, a nyitrai főszolgabírói állásra Vinkler József mivai főbíró, ennek helyére dr. Filberger Gyula privigyéi főbíró, Privigyére főbírónak Czocher Kalmánt, az érsekújvári járásba ugyancsak főbírónak Frideczky Béla szakolcai főbíró, ennek helyére Szabó Kalmánt, I. oszt. szolgabírák dr. Bosnyák Lajost, Markovics Alajost, Thuróczy Károlyt, II. oszt. aljegyzővé dr. Csenkey Elemért, II. oszt. szolgabírák Turchányi Györgyöt, Tenczer Józsefet, dr. Majthényi József barát és Kubinyi Józsefet jelölte, a kiket a közgyűlés egyhangulag megválasztott.

Ezután mely csendben szólásra emelkedett fel Steiner Gyula és formás szavakkal, szónoki lendülettel előadott szép beszédben köszönte meg a saját és tisztviselői társai nevében a közgyűlés bizalmát. Jellemzi ennek a kitűnő tisztviselőnek lelkületét, férfias bátorságát beszédének az a része, melyben nemes hévvel mutatót rá az eskü szentségének tiszteletére. Ennek a tiszteletnek úgymond legbiztosabb erőssége, az erzelmei tisztasága és az egyének erkölcsi feddhetetlensége.

A nagy eljenzéssel fogadott beszéd után a közgyűlés közönsége megragadta az alkalmat, hogy Steiner Gyula mellett hatalmasan tüntessen. Ajtics-Horváth Dezső ugyanis lelkes beszédében, markans vonásokkal aposztrofálta Steiner érdemeit, s a találó ecsetelés úgy bele markolt a közgyűlés hangulatába, hogy az percegő tartó éljenzés és tapsviharban tört ki.

A személyi természetű ügyeket a főispán kinevezései fejezték be. Kineveztetett t. főjegyzővé dr. Szathmáry István, t. főorvosá dr. Paulik József, t. főszolgabírák dr. Csenkey Elemér, dr. Bosnyák Lajos, Markovics Alajos, ifj. Thuróczy Károly.

A tárgysorozat következő pontjai közül a sajtószabadság kérdése keltett nagyobb vitát, míg végre Mérey Lajos közvetítő indítványa folytán az egész ügy a nemzetiségi bizottsághoz, további előkészítés végett, tétetett át.

A vármegyei székház átépítésére a törvényhatóság Mayer Károly és Tomascsek János nyitrai vállalkozókkal köt szerződést a közgyűlés által jóváhagyott feltételek értelmében. Az átépítés kerék összesen 316 ezer koronába fog kerülni. Ennek fedezésére a vármegye a Pesti első hazai takarékpénztárból 200,000 kor. kölcsönt vesz fel, évi 7-80% törlesztésre.

A Nagy-Tapolcsányban felállítandó második gyógyszerár ügyében a törvényhatósági bizottság partoló javaslatot terjeszt a kormány elé, melyben egyúttal azt is ajánlja, hogy a gyógyszerár felállítására az engedély Amon Vilmos handlovai gyógyszerár tulajdonosnak adassék meg.

miatt minden ilyen törvény csak írott malaszt, a zsidó bevándorlás egyre tart, az iparüzés és kereskedelem egyes ágai is akadálytalanul honosodnak meg a zsidóság körében, ámbár távolról sem olyan mérvben, mint nálunk. Már volt alkalmunk rámutatni arra, hogy nem a mi városaink zsidósága ez, hanem egészen más valami. Számptalan sokan csak azért jönnek ide, hogy itt aludhassák siri álmukat, itt őseik temetkezési helyein, a hol a temetői csendben az ősök szellemének borongó árnyai regélnék hírről és a nemzeti nagy multnak dicsőségéről.

De igen sok zsidót a nyomor is vezetett ide. Európa egyes országaiból kiüldözve koldus szegényen telepedtek meg a szent városban, hogy itt európai hitsorsosaik könyörödományai-ból tengessék életüket. Montefiore, Rothschild és az Alliance Israélite nagyszerű alapítványokat tettek le a jeruzsálemi zsidók számára és csak azt kötötték ki, hogy hitsorsaik a szent helyeken emlékezzenek meg róluk.

Vajjon megteszik-e? Hisszük, hogy igen, mert itt mindenki imádkozik. Jeruzsálem ma is az imádság városa. Adieu.

A délutáni ülésen az alispáni jelentés és folytatolagosan a tárgysorozat többi pontja tárgyalatott. Ezek közül kiemelkedik *Deák János* indítványa a honvéd egyenruha magyar nemzeti jellegének megóvása iránt. A közgyűlés az indítványt magáéva tette, s ebben az értelemben ir fel a képviselőházhoz.

Ujdonságok.

Kanonoki kinevezések. A hivatalos lap október 26. száma a következőket hozza:

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére a nyitrai székeskáptalanban Czeizel Gábor olvasó kanonoknak a nagy-prépostságra, Vagner József éneklő kanonoknak az olvasó, dr. Csippék Sándor örkanonoknak az éneklő, Malatinszky József székesegyházi főesperesnek az örkanonokságra, Jeszenszky Alajos zsolnai főesperesnek a székesegyházi, Nemcsék Ferenc gradnai főesperesnek a trencsényi, Gróf Batthyány Vilmos, dr. segédpüspököknek, idősb mesterkanonoknak a zsolnai, Mihálik József, ifjabb mesterkanonoknak a gradnai főesperes-ségre való fokozatos előléptetését jóváhagyva, az ekként megüresedő idősb mesterkanonoki széket Kutvaszer István, címzetes kanonoknak és papnevelő intézeti helyettes igazgatónak, az ifjabb mesterkanonoki széket Kondor István püspöki irodaigazgatónak adományozom, Buda-tinszky János, laazi esperes plébánost pedig ugyanazon székeskáptalan címzetes kanonokjává kinevezem.

Kelt Bécsben, 1906. évi október hó 1-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Gróf Apponyi Albert s. k.

Az előléptetésben első sorban a nagyprépost urat őszinte szívből üdvözljük, kit nem csak mint szeplőtelen példás életű papot, zajtalanul működő áldozatkész emberbarátot ismer a város és az egyházmegye, de mi is több mint harminc év óta személyében atyai jóbaratunkat tiszteljük és szeretjük, s lapunk is fenállása óta változatlan jóakaróját bírja Czeizel Gábor ur ő méltósága személyében. — Kutvaszer István a nyitrai káptalan ezidő szerint ugyszólván nélkülözhetetlen tagja. Akár az egyházmegyei hatóságunk, akár a káptalannak akadt bármily ügyes bajos dolga, az elintézésnél már évek óta mindig ő rajta akadt meg az illetők szeme, s ő a rábizott ügyeket mindig a legnagyobb tapintattal megbízóinak teljes megelegedésére elintézte. A káptalani és a püspöki törzsvagyon valamint különböző alapítványainak kezelése körül annyi szakismeretet szerzett, hogy ugyszólván nélkülözhetetlen lón a káptalannal, nem is említve jó szívet, melynek sugallatát követve eddigi szerényebb körülményei között is anyagilag erkölcsileg, mindenkit, aki hozzá fordult, támogatott. — Kondor István püspöki irodaigazgató a káptalan legfiatalabb tagja, kit főpásztora atyai szeretete juttatott e díszes állásba, nemcsak hű ragaszkodásáért, de elismerésül azon fárasztó munkaért, melyet különösen az elhúnyt vikarius utolsó éveiben, midőn a nagyprépost munkaereje már csökkent, az egyházmegyei ügyek elintézése körül kifejtett. Az iratok, fogalmazványok legnagyobb része az utóbbi években ugyszólván kizárólag az ő tollából kerültek ki. Elismeréssel kiemeljük, hogy bizalmi állását soha nem használta fel arra, hogy másnak kárt okozzon, sem jogosulatlan protekcióra. — Kivánjuk, hogy az új kinevezések az egyházmegye igaz javára valjanak.

Tudorrrá avatás. Kemtykó Károly, kiszucaujhelyi segédlelkész, f. hó 20-án a budapesti tudományegyetemen hittudorrrá lón felavatva.

Ugyanakkor avatták orvos-doktorrrá Kubányi Melanie kisasszonyt, Kubányi István nyitrai gyógyszerárus leányát. — Dr. Kubányi Melanie kisasszony a nyitrai kath. felső leányiskolának volt kitűnő növendéke. Azután letette az érettségit s a budapesti egyetemen az orvosi karra iratkozott be. — Tudtunkkal ő a második nő a vármegye területéről, ki doktori fokozatot nyert. Az első Roth Georgina kisasszony volt Szilád-Zelleről, néhai Roth Károly honvéd dandárparancsnok, tábornok és neje Pálffy Georgina grófnő leánya, ki jelenleg tanár a bécsi (hernalsi) katonai leány növendékben.

Honvédségi hírek. Hunyady Imre, honvéd-százados, ki több év óta Nyitrán volt alkalmazva Lévara helyezettett át. Hunyady ur a nyitrai honvéd tisztikarnak egyik legműveltebb s legrokonszenvesebb tagja, kinek távozását őszinte sajnálattal vesszük.

Ünnepélyes gyászmi se II. Rákócziért, dr. Batthyány Vilmos gróf püspök-coadjutor ur ő méltósága f. hó 29-én a székesegyházban ünnepélyes gyászmisét fog tartani, melyre a hatóságok is hivatalosak.

Áthelyezés. Lang Pál, a őzős hadseregbeli tábori lelkész, Dolnja Tuzla-ból Szegedre lón áthelyezve.

Egyházmegyei nyugdíj választmány. A nyitraegyházmegyei papai segély alap választmánya f. hó 23-án a nyitrai nagyobb papnevelő intézet dísztermében dr. Batthyány Vilmos gróf, püspök coadjutor ur első ízbeni elnöklése alatt rendes evi gyűlését tartotta, a melyen megjelentek: Jeszenszky Alajos, Nemcsék Ferenc, Kutvaszer István kanonokok, Szteszkál József, dr. Tóth János tisz. kanonokok, dr. Chorényi József, Gáli József, Gyurcsánszky Demeter, dr. Teszelszky József, Steffel Ede, Dr. Francisey Lajos és Dr. Puchovszky Bálint választmányi tagok. Először felolvasták a megyés püspök ur leiratát, melyben Batthyány Vilmos gróf, püspök-coadjutor urat kinevezi a nyugdíj választmány elnökévé. Ezután az elnökölő püspök ur a nála megszokott szíveslyességgel üdvözölte a megjelent tagokat, majd áttertek a tárgysorozatra. Gáspár Lajos, dihopolei plébános ügyében úgy határoztak, hogy mielőtt bejelent munkaképtelenségét, ettől fogva nyugdíj segélyt kap ideiglenesen, míg nem a jövő bizottsági ülésen végérvényesen fognak intézkedni. Sztrányavszky József, t. kanonok, rovnei esp. plébános évi 1400 kor. összeggel nagy fokú rövid látás miatt 1907. jan. 1-től nyugalemba helyeztetik. Duány János, tőkésujfalusi plébános ideiglenesen nyugdíjaztatik, ha beáll a munkaképtelensége. Czeizel György, morva-lierszkői esp. plébános neuresthenia cerebrialis miatt nyugalemba helyeztetett. A bizottság jegyzőjévé Dr. Puchovszky Bálint választotta meg.

Ünnepelő diszkygyűlés. Nyitra város képviselőtestülete II. Rákóczi Ferenc hamvainak hazaszállítása alkalmából örömenek kifejezésére ünnepélyes diszkygyűlést rendez, melynek tárgysorozata a következő. Délelőtt 1/2 10 órakor: a diszkygyűlés megajytása; 3/4 10 órakor a diszkygyűlés felfüggesztése és az ünnepélyes isteni tiszteletre testületileg való felvonulás a kegyesrendiek templomába; 11-kor a templomból való visszavonulás, a diszkygyűlés folytatása. Emlékbeszéd II. Rákóczi Ferenc fölött. Tartja: dr. Francisey Lajos theologiai tanár, v. képviselőtestületi tag.

Tanítóválasztás. Pinter László volt gerenceséri kántortanító Üreghre választatott tanítóvá, helyébe pályáztak négyen, és a f. hó 23-án megtartott választáson egyhangulag Lászy Jenő okl. tanító választatott meg.

A nyitrai kath. kör is méltó részt vesz ki magának a II. Rákóczi Ferenc dicső emlékeztető fejedelem és bujdosó társai hamvainak hazahozatala alkalmából rendezett országos ünnepésgből. Október hó 28-án vasárnap d. u. 6 órakor ugyanis élvezetesnek ígérkező emlékművet rendez, a melyre meghívta az összes hatóságokat is. A műsor a következő. 1. Szózat. Éneklő a kath. kör férfi négyes kara. 2. Jeszenszky Alajos apátkanonok, elnök megnyitó beszede. 3. Hertzmanszky Imre, gazd. egyll. titkár szaválja el „Rákóczi tarogató“-ját Roch Gyula, tanár zenés tarogatója mellett. 4. A kör négyes kara énekel „Kurucdalok“-at. 5. Dr. Kopp Tibor tanár olvassa fel értekezését: II. Rákóczi Ferenc Nyitraegyházban. 6. Ezután Anda Lajos, mérnök adja elő a „Tarogató hangok“ c. melodramát Roch Gyula tanár tarogatója és a kör zene és énekkarának kíséretében. Az ünnepséget a „Hymnus“ fejezi be, melyet az ének- és zenekar ad elő.

Népszerű előadás a gymnasiumban. A nyitra vármegyei orvos-gyógyászati és természettudományi egyesület évi rendes közgyűlését f. é. november hó 3-án d. u. 3 órakor a nyitrai főgymnasium termézetrajzi előadó termében tartja meg. A közgyűléssel kapcsolatosan Roch Gyula főgym. tanár népszerű előadást tart a „Vulkánosságról“; az egyesület közgyűlésén szívesen látja vendégül a természettudományok iránt érdeklődő közönséget. Tekintve az előadó tanár ur kedves személyiségét, nagytudományosságát, vonzó és gyakorlati előadási módorát felhívjuk a t. közönség érdeklődését a tanulságos előadás iránt, melyen az előadó esetleg vetített képekkel illusztrálni fog. A közgyűlés után az orvosi szakosztály a helybeli közkórházban tartja meg szakülését, melynek tárgysorozatáról a szakosztályi tagoknak a meghívó ad bővebb felvilágosítást.

Arany menyekző. Idb. Suchala János nyitrai birtokos, és műmalom tulajdonos és neje ma, okt. 28-án ünneplik házasságuk 50 éves évfordulóját. Az egyházi szertartást Kutvaszer István, nyitrai kanonok tartja d. e. 10 órakor az irgalmas testvérek templomában. A derék keresztény házaspárt ritka ünnepe alkalmából szívből üdvözljük.

A „Nyitравármegyei rabsegélyző egyesület” mára okt. 28-ára kitűzött közgyűlése Nyitравárosának Rákóczi fejedelem emlékére ezen napon megtartandó diszközgyűlése miatt elhalasztatik és november hó 4-én d. e. 10 órakor fog a törvényeségi épület I. em. 21. sz. a. főtárgyalás termében megtartatni.

Postai hírek. A nyitrai posta és táviradnál alkalmazott posta és távirada növendékek f. hó 22, 23, 24. Pozsonyban posta és távirada igazgatóság előtt a következő eredménnyel tették le a szakvizsgát. Bittsey Lőrinc, Horváth Árpád jésesen, Bernáth Pál egyszerűen.

Halálozás. Mercader Ede, a „Nyitrai Takarékpénztár” hosszú éveken át vezértitkára, nőb helyettes igazgatója, életének 58. évében a halálklók szentségeinek ajtatos felvétele után okt. 24-én hosszabb szenvedés után elhunyt. Elhunytá alkalmából a F. M. K. E. is, melynek 24 évén át pénztárnoka volt, külön gyászjelentést adott ki.

Tarnóczy Béla, cs. és kir. kamarás ömáltóságát súlyos csapás érte, a menyiben hitvese. Alsó-lelőci és jezernicei Tarnóczy Béláné szul. bajsji Vojnits Riza életének 65-ik évében, f. hó 24-én hosszas kínos szenvedés s a halotti szentségek ajtatos felvétele után Alsó-Lelőcon elhunyt. Beke poraikra!

Adományok. A nyitrai szent ferenciek templomára adakoztak: Pottmann sz. Egyenessy Eniia 30 korona, Volossényi Borbála 2 kor., Anjuszky József 50 kor., Neugebauer Nándor 20 kor., Kondor István 20 kor., Német István 10 kor. Összesen 132 korona.

Közgyűlés. A nyitравárosi szepítő egyesület nov. hó 11-én délelőtt 11 órakor a város-ház nagytermében tartja évi rendes közgyűlését, melynek tárgysorozata a következő: 1. Évi jelentés. 2. A számadatése benyújtása és a számvizsgáló bizottság jelentése. 3. A tisztikarnak a felmentvény megadása. 4. Évi munkatervezet és költségvetés megállapítása. 5. A tisztikar megválasztása. 6. Az elnökhöz 8 nappal a közgyűlés előtt beadott indítványok tárgyalása.

Hogy változnak az idők! Tegnap, okt. 27-én reggel tartós mozsárdörgés reszkettette meg a levegőt a nyitrai püspökvár bástyáiról. Kérdem: Mi az? Azt felelik, hogy Rákóczi-nak és Bercsenyinek szól. Istenem, hogy változnak az idők! Éppen kétszáz évvel ezelőtt a nyitrai vár bástyáiról agyuk dörögtek, csak hogy nem üres fojtásra töltve, hanem eles vasgolyóra. A várat akkor labanc katonaság tartotta megszállva, s az eles töltés Bercsenyinek szolt, aki személyesen vezette a vár ostromát. Ma, midőn a bujdosók az ország szívébe érkeztek halva, óriási trikolor leng a székesegyház tornyán, a város utcái szemképrázató látványt nyujtanak a sok nemzetiségűtől. Ha a bujdosók ezt láthatnák most kétszáz év múlva! — Milyen szép volt mégis az egyházi hagyományok az alvó szentekről szóló legendája!

Trencsényi közgyűlés. Trencsény vármegye törvényhatósági bizottsága rendes öszi közgyűlését folyó hó 25-én tartotta meg dr. Smialovszky Valér főispán elnöklete alatt. Az alispáni jelentéshez hozzászolt **Benyács István**, kifogásolta, hogy a jelentés nem ad direktívát a magyaranyu kivándorlás beszüntetésére, továbbá meginterpellálta az alispánt a csacai fölépitendő községi ház ügyében. Az alispán milderre bó és megnyugtató választ adott. **Spanyár István** 3 állami iskola zilált ügyét adta elő, és ezeknek szanalását kéri. A főispán ismert előzékenységeivel meghallgatta ugyan a felszólalót, de miután az illető úgy nem tartozik a törvényhatósági bizottság hatáskörébe, azt a közigazgatási bizottsághoz kéri áttenni. **Szalavszky Gyula** v. b. t. t. a Vágfolyó szabalyozását kérte, amiálta a kivándorlás is csökken. A főispán Szalavszkynak tudomására adja, hogy ez ügygel már foglalkozott, és azt a miniszterium jóakarátába ajánlotta. A többi 163 pont nagyobárá elfogadtatott, és a gyűlés a főispán elítelésével a délutáni órákban ért véget.

Perosi requiem. A nagy olasz mesternek Perosinak klasszikus alkotású requiemét II. Rákóczi Ferenc és társai lelki üdvéért tartandó szent misén, holnap reggel 9 órakor a székesegyházban fogják előadni. Már hetek óta készül a katolikus kör dalárdája, melyet ez alkalommal a helybeli növendékpapok énekkara fog kiegészíteni. Az előadás iránti érdeklődés sokakat fog vonzani a székesegyházba.

„A nyitrai ingyen tej” céljaira követhető adományok folytak be: Dr. Havas Ármin Nyitra 10 kor., özv. Pólya Józsefné elhunytá alkalmából koszorú megváltás címén adakoztak: Pollák Izidor Nyitra 10 kor., Szeghő Lipót Nyitra 5 kor. A halottak napjának küszöbén lévén úgy veljük — írják lapunknak az egyesületből, hogy a halottak iránti kegyeletnek minden sérelme nélkül lenne a nyitrai ingyen tej ezen alkalmából is támogatható. Hisz a kegyelet és a könyörület ügyis testvérek, mindkettőnek forrása ott rejlik szívünk legnemesebb érzelmeinek redőiben, s csak ez érzelme sugallatát kell követnünk, hogy néhány lámpafénnyel és néhány virágszállal kevesebbet áldozunk a halottak emlékének s a megtakarítottat arát juttassuk az éhezö szegényeknek. — Az adományok továbbra is dr. Thuróczy Károly Nyitra címre küldhetők.

Adakozunk a tüdőbetegeknek! A József kir. herceg szanatórium egyesület megkeresése folytán a nyitrai keresztény nőegyesület a halottaink iránti kegyelet lerovása idején a r. kath. temetőben ezen szanatórium egyesület javára a nyitrai Plébanos úr hozzájárulásával gyűjtést fog eszközölni. Felhívjuk a nagyközönség figyelmét ezen igazán emberbaráti törekvések istápolására tervezett gyűjtésre!

Az új szigeti vashíd. A zabori nyaralók régi vágya nemsokára teljesül, a régi szigeti fahíd helyett, mely a tavasz folyamán javítás közben a folyóba szakadt, most új vashíd készül. A vas szerkezet ott hever a szigeti gyepen, nemsokára felállítják. A cement alapozás már javában folyik, nem telik bele 2 hét, és vashíd fog bennünket összekötni Zaborral.

Zabori tűz. Lapunk előző számában jeleztük, hogy a fennti cím alatt állandó rovatot nyitunk és úgy látszik, sajnosan bár, de mégis be kell váltanunk szavunkat. F. hó 26-án d. u. 4¼ órakor ismét felhangzott a tűzoltók vész kürtje. Rohantak az emberek a város-házi tűzoltó szertár felé, hogy a tűz helyét megtudják, a hol jelezték, hogy Zaboron ég. A tűzoltóság nemsokára összeverődött, és indultak Zabor felé, ahol Kalinay az Orbán kápolnától nem messze fekvő hajléka a tűz martaléka lett. Kétségtelen, hogy itt már csak gyujtogatásról beszélhetünk, mikor rövid 6 hét alatt 11-szer volt tűz Zaboron.

Ez is szocializmus. Kovarc község milliomos lakója Cardeza Jakab, nagykiterjedésű dél-amerikai birtokaira munkásokat akart kivinni Magyarországból. Megbizta tehát egyik gazdatisztjét, hogy toborozzon és szerződtesen munkásokat a szomszédos uradalmakból. Természetesen ez feltűnés nélkül csendben történt. Véletlenül meghallotta a kivándorolni készülő munkásoktól Skoludára Rezső nyitra-németi intéző, hogy Stummer báró béresei közül többnek jobban tetszik a 2 frt 50 kr. napibér, mint a Stummer által adott 45 kr. Jelentést tett a bárónak ki azonnal elrendelte a béresek évi fizetésének a javítását, kik így itthon maradtak. Mi jobb Stummer bárónak? Emelni a fizetéseket, vagy elereszteni a munkásokat?

Templom szentelés Ó-Lehotán. F. hó 21-én, Fehérvári Kálmán, ker. esperes, moraváni és modrói plebanosok segédlete mellett benedikálta az ó-lehotai templomot. Az ünnep jelentőséget nagyban emelte a moraváni grófnó valamint lukai Mednyánszky bárók jelenléte, nemkülönb Kovacsics Mihály körjegyző és számos vendégek részvetele. Az ujonnan restaurált templom diszes Isten háza, melynek parját kell keresni vidékünkön. Sokat buzgolkodott és anyagi áldozatot hozott e nemes célra az ottani lelkész, aki az összes belső berendezést renováltatta sajátjából, a miért is a nagyszombati érsek helynök úr elismerését kifejezte Csulak Lajos plebanos helyettesnek fáradozásaiért.

Baleset. F. hó 23-án F.-Köröskényben a d. u. tehervonat elütött egy ökrös szekeret. Az egyik ökröt agyonütötte, a másiknak a szarvait eltörte s megbénította, a szekeret összetörte, a rajta ülő embert kivetette a szekerből úgy, hogy nem történt semmi baja. A mozdony az ellengöz folytán elromlott, úgy hogy ezt és a vonatot egy más mozdony által kellett elvonatni.

A csacai mandatum elleni petició végső stadiumába jutott Gallasz Antal pozsonyi kir. táblai bíró a vizsgálat iratait már beküldötte a kir. Curiahoz, amely az utolsó tárgyalást dec. 15-ére tűzte. Kihallgatott tanuktól tudjuk, hogy a régi gárda nevelésénél nevelésesebb érveket akart felhozni a választás érvényessége ellen, a beidézett tanuk eskü cáfolják állításait, a költség meghaladja a 16000 koronát, a melyet remekül fog kifizetni Kepf, Hábsch és Vix stb. tisztelt peticionálók.

Kell e II. patika Nagytapolcsányban? Ismeretes dolog, hogy patika-jog kiadásánál a belügyminiszter több hivatalos testület véleményét kéri ki. Itt is így történt. A nagytapolcsányi községi képviselőtestület szava nem sokat számít, mivel 1902-ben 22 szótöbbséggel megszavazta, 1906-ban 2 szótöbbséggel leszavazta a II. patikát kérők kérvényét. A vármegye egészségügyi bizottságában dr. Vajda referálásában kifejtette, hogy neki nem kell, dr. Fridrichnek meg pláne, hogy a manóba kellene, Adda nem is akar felőle halani, még Zsiga bátyánk is rájuk licitál úgy hogy karban hangzott a lesújtó felelet: nem kell Tapolcsányba második patika. Azonban az állandó választmány 2 szó ellenében igenis szükségesnek tartja a II. patikát. A várm. közgyűlés a II. patikát egyhangulag elfogadta.

Tardoskedden Simon Miklósért és Csaplár Benedekért, kiket a social-demokraták megöltek, f. évi okt. 17-én énekes sz. mise volt. Simon árvái részére adakoztak: Érsekújvári Népevelők Egyesülete (gyűjté egy tardoskeddi ker. socialista) 44 kor., Tardoskeddi nép persely-gyűjtése 27 k., Dr. Machovich Gyula 20 k., Egy ker. socialista 10 k., N. N. 5 k., N. N. 2 k 10 fill., Tardoskeddi Iparos-kör gyűjtése 20 k., Többen 10 f. — 80 f. 8 k. 20 fill. Összesen 133 korona 30 fillér. Elküldetett az „Esztergom” szerkesztőségének.

Szövögyár Chynoránban. Megyéuk ismét egy gyárral lesz gazdagabb, egy társaság ugyanis Chynoránban egy szövögyárat akar létesíteni, amely úgy már utolsó stadiumába lépett. Ma, vasárnap lesz az utolsó tárgyalás a társaság és a község között. A gyár a tervek szerint a községi malom mellett épülne fel, a község vízi jogát atengedi a gyár céljaira, ellenszolgálat fejében 15—20 lőerejű átvezetett erőt fontart a malom számára. A gyár nagyüzabású lesz, mert 300 szövöszekek beállítását tervezik, ami sok munkásnak biztosít tisztességes megélhetést. A gyárba villanyvilágítást vezetnek be.

Tüzeset. A f. hó 21-iken délelőtt Felső-Köröskényben, Hornyak József és Svecz József egy folytatolagos fedélalatti házuk eddig ismeretlen okból kigyulladt és elégett. A tűzkar egy része a biztosításból megtérül.

Vonatkisiklás. Folyó hó 25-én reggel 3-4 óra között a marhegi állomás területén kívül a semaforok tilosra állítása folytán Pozsony felől jövő tehervonat a nyit pályán künn rekedt. Ebbe egy másik ugyancsak Pozsony felől jövő tehervonat beleszaladt. 3 koci kisiklott, 3 össze törtött, 1 fekező szörnyet halt, 3 gyermek atyja. Becsből segélyvonat érkezett 12 munkással. A közlekedés megakadt, úgy hogy átszállással sem teszik lehetővé. D. e. 11-kor irom e sorokat, jelenli lapunk egyik barátja, s a bécs-zsolnai gyors egyesülve a Bécs-Budapestivel még itt vesztogel.

Gabonáarak. A „Nyitramegyei Gazdasági Egyesület” nyitrai piacon eladott terményekre vonatkozó jelentése 1906. év október hó 24-én (100 kilogrammonként koronákban): Buza 13.80—14.50. Rozs 12.50—12.80. Árpa 14.—14.80. Zab 14.—14.40. Kukorica á 14.50, új 10.—Latható gabonakészletek: Buza 30000 q. Rozs 1500 q. Árpa 25000 q. Zab 500 q. — Csekély kínálat és kereslet mellett a buza és rozs áruk csökkentek, ellenben az árpa ára tartós, sőt magasabb, mivel Németországba mégis van kivitel, annak dacára, hogy a vám 2 márkával emelkedett. Répa kielégítő eredményt adott 120—150 q holdankint, ellenben burgonya csak 60—80 q holdankint, kukorica pedig 14—15 q holdankint. A teli vetések szépek.

Parmai ibolya szappan. E név alatt pár év óta egy kitünö mosdó szappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolyailatott? S ha e kedves és gyöngéd illattal ellátott szappanról még azt is tudjuk, hogy az arcóbort finomítja, üdíti, ugyannyira, hogy még a legérzékenyebb arcbőrűek is nagy eredménnyel használhatják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségűben ilyen árért külföldi szappant nem is lehet kapni, akkor méltán várhatjuk, hogy a község nem szanalmas

30-191
182-182

pártolás céljából, hanem saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 darab 80 fillér, 3 darab 2 korona 20 fillér. Készítője Szabó Béla pipere-szappangyáros, Miskolcon. Kapható Nyitrán, Kubányi István drogériájában.

Nyilt-tér.

(E rovatban közöltékért nem vállal felelőséget a szerk.)

Köszönet nyilvánítás.

Igen tisztelt választóimnak az iparkamarai tagok választása alkalmával irányomban tanúsított bizalmukért és szavazatokért hálás köszönetet mondok.

Morton József.

Egy főbenjáró per Nyitravármegyében.

1561-1564.

A család okmánytárban őrzött okiratok nyomán közli:

Reviczky Bertalan.

(Folytatás.)

Ennek benyújtása és előterjesztése után, és ezen új ítéleti levél következtében, Gyarmathy Benedek a felperesek nevében és azok jelenlétében, a következő váddal lépett fel Patvaróczy Mihály, Péter és Bossnyák Ambrus vádlottakkal szemben: hogy az első perindítás idejében a vádlottak Patvaróczy Mihály, Péter és Bossnyák Ambrus valamint előbb felsorolt bűntársaik és jobbágyaik, midőn Kürthy Pált és más két mellette lévő embert kegyetlenül megöltek, ugyanakkor Kürthy Pálnak puskáját, mely ott feküdt holt teste mellett, a vádlottak rabló módra elvitték, és addig, még nekik tetszett maguknál tartva, azt kényük kedvük szerint bitorolták.

Azon kívül a fentnevezett felperesek ügyvédje, felei nevében kérte a törvényszéket, hogy ez az előadottak nyomán, Kürthy Pál és a más említett két ember megölése miatt, szigorúbb ítéletet hozzon. Mert a felpereseknek nem látszik elegendőnek, hogy a vádlottak a gyilkosság vádja alól, mint az az első ítélet hozatakor ki volt mondva, magukat, hárman, egynek eskütétele által, tisztázassák.

Ezeket hallva Kisapponyi Miklós litteratus, a vádlottak Patvaróczy Mihály, Péter és Bossnyák Ambrus védője, azok megbízásából, felállva helyéről a törvényszék előtt, hol maga Patvaróczy Mihály vádlott is volt személyesen jelen, ekképen válaszolt vissza: hogy azt az emlegetett puskát a már fentjelzett időben a vádlottak jobbágyai, vádolt uraik tudtán kívül vitték el; de midőn az előző kérvényezés után a vádlottak tudomást szereztek arról, hogy e puska jobbágyaiknál van, ezt rögtön kezdtek kutatni és Bossányi György, e megye szolgabirájának kezeihez szolgáltatották be.

Egyszermind azt is kifogásolta ezen védő, hogy a felperesek az említett vádlottak ellen egy és ugyanazon okot, rágalmazva, kétszeri uton hozzák elő, mert midőn a felperesek a vádlottakat az előírt eskütételtől letiltották, akkor a fentírt új ítéleti levelet is kérelmezték. Azonkívül, mint maga az új ítélet levél is bizonyítja, nem hoztak fel a vádlók újabb tárgyalási adatot, hanem csak azt ismétlik, mit előző keresetükben állítottak.

Ezt hallva a felperesek ügyvédje, a már többször említett Gyarmathy Benedek litteratus

ekképen replikázott: hogy a felperesek e jelen ügyet nem folytatják rágalmazva a fentnevezett vádlottak ellen, mert az országos törvényszék szabályai szerint meg van nyilvan határozva, hogy minden okozó, okozott ellenfelét nyolc napon belül minden eskütévéstől eltilthatja. Így tehát a letiltás után szabadjára volt hagyva a felpereseknek azt tenni, mi nekik tetszik és új ítéleti levelet kérni. Ezen kívül ugyanazon felperesek emez új ítélet hozatakor új előterjesztésekkel és allegációkkal is álltak elő, mert az első ítélet hozatal alkalmával a vádlottak nem feleltek azon vádra, hogy a megölt Kürthy Pál teteme mellett fekvő puskáját rabló módra elvitték és maguknál tartva, ezt tetszésük szerint bitorolták.

Ezek előadása után mindkét fél ügyvédjei, feleik nevében kérték a törvényszéket, hogy igazságot és ítéletet szolgáltatson.

Ez után a törvényszék tagjai egymásközt tanácskozva és fontolgatva az ügyet, az országos törvényszék szabályai és határozatai szerint ekképen ítélték:

Mivelhog minden okozó, ellenfelét nyolc nap lejáratakor eltilthatja az eskü letételétől, mivel pedig az alperesek a szolgabíró által az előírt eskütételtől a kérvényezett új ítéleti levél következtében el lettek tiltva, ennél fogva ez által nem ejtetett rajtuk rágalmazás. Továbbá, mivel az előzőleg felsorolt tanúk vallomásából világosan tűnt ki, hogy Kürthy Pált, Patvaróczy Mihály Péter és Bossnyák Ambrus valamint jobbágyaik megölték; mivel, továbbá az alperesek ügyvédjeinek előadásából kitűnt, hogy Kürthy Pál puskáját az alperesek jobbágyai elvitték és csakis, midőn ennek kutatása megindult, akkor keresték meg jobbágyaiknál, és ott találva adták át a szolgabíróság kezeibe.

Meggyőződött továbbá a törvényszék arról is, hogy a vádlottak az említett Kürthy Pál ellen azon eltökölt szándékkal mentek, hogy őt megölték és ugyanott a meggyilkoltnak hült tetemét a a bűncselekmény helyéről, füven keresztül egy bizonyos területen át is vonszolták.

Ennek következtében a törvényszék ilyen ítéletet hozott és nyilvánított:

A nevezett Patvaróczy Mihály, Péter és Bossnyák Ambrus vádoltak és a vádiratokban névszerint említett jobbágyaik, az előzmények vagyis Kürthy Pál szantszándékos gyilkolása és megölése miatt: lenyakaztassanak, vagyis fejük vétessek.

Kürthy Pál, puskájának elrablása miatt: fejet vesztett testtörzsük egy magasra emelt kérekre tetessék.

Mielőtt a törvényszék ezen ítéletét kihirdette volna, a vádlottak védője, Kisapponyi Miklós litteratus előállva, ily módon tiltakozott el: lene: hogy a törvényszék e jelen ügyben nem illetékes ítéletet hozni, mert e per tárgyalása alatt csak négy megesketett ülnök volt jelen, holott hatnak jelenléte szükséges.

Azonkívül ezen ügyvéd, Patvaróczy Mihály, Péter és Bossnyák Ambrus vádlottak nevében, ezen ítélettel nem lévén megelégedve, az egész ügyet Ó Felsege Curiájához megfellebbezte.

A törvényszék ez oknál fogva az egész per folyamat irataival egyetemben a mai naptól számított tizenöt nap alatt, érettebb megfontolás és behatóbb ítékezés céljából Ó Felsege Curiájához vagyis a király személye elé terjeszté.

(Folyt. köv.)

1000/1906. vhtó szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nyitrai kir. járásbírósnak 1906. évi Ó. 272. sz. végzése következtében elhalt **dr. Bobok József** hagyatéka 797 kor.-ra becsült következő ingóságok, u. m. arany-ezüst-neműek, nyitrai iparbanki és nyitrai népbanki részvények, bútorok és egyéb ingók nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a nyitrai kir. járásbírósnak 1906. évi Ó. 272/4. számú végzése folytán Nyitrán, Felső-város Papnevelde-utca 11. sz. a. leendő eszközlésére **1906. évi november hó 6-án** d. u. 2 órája határidőül kitzetetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Kelt Nyitrán, 1906. évi október hó 24-én.

Vályi Lajos,
kir. bír. végrehajtó.

***
Egy nyitra-vidéki fogyasztási szövetkezetben

kereskedő-segéd

esetleg nő is, kerestetik. Csak óvadékképes
≡ egyének pályázhatnak. ≡

Cím megtudható a kiadóhivatalban.

***

Eladó levő 71-ik számú
Zoboron lakház
és termő
Márton-völgyben szőlő-telep.

Továbbá: egy fogat, ló, két kocsi,
szán és lószerszám eladó. —

Vevők forduljanak Nyitra, Vikárius-utca 15-ik
szám alatt lakó tulajdonoshoz. ***

Üzletvezető.

Nyitra-Komjáthi községi fogyasztási és értékesítő szövetkezet rögtöni belépésre üzletvezetői állásra pályázatot hirdet. Javadalmazása: havi 80 korona utólagos fizetéssel, lakás, mely áll egy szobából és egy honyhából. Kilátásba helyeztetik tiszta nyereség után 5%-os jutalék. Megkivántatik 1200 korona óvadék. — Ajánlatok a fenti szövetkezet igazgatósága címére küldendők. — Komjáth, 1906. okt. 23.

Az igazgatóság.

VEREBÉLY GÉZA

női- és uri-divat áruháza
Nyitrán, Vármegye-u. 16.

*****

Ajánlja az őszi és téli évadra a legújabb honi és külföldi női kosztüm és ruhakelme különlegességeit, legdivatosabb selymeit. Női és férfi fehérnemű, vászon-és asztalneműekben a cég csak megbízható gyártmányokat hoz forgalomba. Szőnyegek és függönyök nagy választékban. Legdivatosabb magyar gyártmányú férfi-kalapok, továbbá nyakkendő ujdonságok feltűnő olcsó áron. — Kész kelme, posztó és selyem bluzok, olcsó pongyolák, alsó szoknyák és aljak. Angol kosztümök és francia ruhák elkészítését a cég legdivatosabb kivitelben a legjutányosabb árak mellett vállalja. Szigoruan szabott árak!

***** Szigoruan szabott árak!

352/1906. szám.

Árverési hirdetemény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nyitrai kir. törvényszéknek 1903. évi 215. számú végzése következtében Dr. Haitsch Dezső ügyvéd által képviselt Michalovics György javára **Pollak Jakab** ellen 1000 kor. s jár. erejéig 1903. évi január hó 22-én fogantatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1030 kor. 50 fill.-re becsült következő ingóságok, u. m. szobabútorok, ágyneműek, porcellán, üveg és plé edények, üres hordók, gazdasági eszközök, 2 ló, lószerszámok, 1 fatengelyű szekér, 1 kecske, 1 szeeszkavágógép, 1 vaseke és egyéb házi- és műhelyes tárgyak nyilvános árverésen eladatnak.

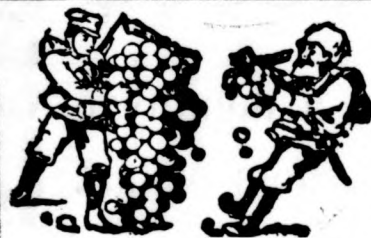
Mely árverésnek a privigyei kir. járásbíróóság 1903. évi V. 12/4. számú végzése folytán 1000 kor. tőkekövetelés, ennek 1902. évi december hó 10. napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 84 kor. 22 fill.-ben bíróilag már megállapított a 3 kor. hirdetés költségei erejéig Podhragy községben végrehajtást szenvedő lakásán leendő eszköz- és ingatlanok értékelésére **1906. évi november hó 2.** napjának d. e. 9 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §§-i értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt Privigyén, 1906. évi október hó 23.

Adámik József,
kir. bir. végrehajtó.

!! Részletfizetésre !! arany és ezüstből 3 koronától felfelé való havi részletfizetés ellenében küld mindenkinak a **Órákat** Mendl-féle óraszálító ház, Bécs, IX./1., Porcellangasse 25. ügyszintén Árjegyzéket postabélyeg előre beiktatásával mindenki kaphat.

Órákat
ügyszintén
ékszerneműeket

**Szőlő-
oltványok.**
Valamint
az elmúlt
években is a

Küküllőmenti

első szőlőoltványi telep

tulajdonos: **Caspari Frigyes Medgyes 84.**

Nagyküküllőmegye — volt az egyedüli az egész országban, mely vevőinek minden tekintetben kifogástalan minőségű — egészséges fajazonos és teljesen fajtiszta szőlőoltványokat szállított, úgy a jövőben is egyedül a fenti szőlőtelepen kaphatók a legjobb minőségű, a legkülönbözőbb fajú és alanyú bor-, csemege-bor és különleges csemege szőlőoltványok, melyek elültetése által a szőlőbirtokokosok bámulatos eredményeket érnek el.

Kívánatra — **képes árjegyzék** — számos elismerő levél — **ingyen és bérmentve.**

HIRDETMÉNYEK
a „NYITRAMEGYEI SZEMLE”
részére jutányos áron felvételnek.

WEIGL ANTAL

**PAPI ÉS POLGÁRI
SZABÓ NYITRÁN.**

férfiszabó-műhelyét,

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát, — valamint

melyben úgy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, ugymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, címádkat, muccumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

Alulírott a t. e. gazdaközönség, ipar és építkezési vállalkozók, lakatosok, kovácsok, kerék- és kocsigyártók, kocsifényező, bográrok, kádárok, festők, háztulajdonosok és magánzók figyelmét felhívja a **Nyitrán** évek óta fennálló s jól berendezett

**nagy vas-, festék- és olaj-árú valamint
mindennemű építési anyagok kereskedésére.**

Répavillák, trágyavillák, vakarók, ekevas-árú, rúdvas, tengelyek, ökörpatkók, mindenféle vasárú, vasalások, fedőlemez, kátrány, cement, gipsz, izolier-lemez, szárító falisphalt, stukatornád, angol kocsilakk, Weihrauch-féle padló-lakk, olaj-, por- és kocsifestékek különféle színekben, Cylinder- és gép-olaj, vaselin, patkózsír, Carbolineum és minden egyéb házi- és ipari anyagok nagy mennyiségben raktáron tartatik. —

!! Vidéki megrendelések a legpontosabban eszközöltetnek. !!

Tessék a
címe
figyelni !!

Tisztelettel

Linkenberg József

vas-, festék-, olaj- és építkezési
anyagok kereskedése

Nyitrán, Párutca 22. szám.

!! Csakis jó árú !!

Mind hiába a sok hú-hó !

Azért a divatárúkhöz **KNOPF SALAMON** értő közönség csakis Nyitrán. Kalmár-utca 9. szám alatti női és férfi divatárúházában

vásárolhat egyedül a legjutányosabb
árakért szép és jó minőségű árukat.

Remek szép női- és férfi ruhaszövetek, kész férfi és gyermek-öltönyök, vásznak, sifonok, ágyneműek, ágyterítők, függönyök, szőnyegek, lótakarók, stb. nagy választékban.

A legujabb divatú női- és gyermek-kabátok

a legerősebb **KNOPF SALAMON** árákért csakis

Nyitrán, Kalmár-utca 9-ik szám alatti üzletében kaphatók.

Minden cikkben állandó nagy raktár !!

NAGY HONI SIRKOSZORÚ-RAKTÁR !

Nagy honi sirkoszorú-raktár !

Vagyok bátor a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy a közelgő Mindenszentek és halottak napjához — rendeztem be; **honi gyártmányú koszorúkat** tartok raktáromon, melyek mint művirág, preparált pálmák és virágok, és viasz-virágokból legizlésesebben s a mai divatnak megfelelően vannak összeállítva.

Vidéki megrendeléseket pontosan és lelkiismeretesen, jutányos áron, eszközölök.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve kiváló tisztelettel **DÁNIEL IZOR.**

Nagy honi sirkoszorú-raktár !

nagy sirkoszorú-raktárt

NAGY HONI SIRKOSZORÚ-RAKTÁR !

50-191
191-142

Guttman Sámuel
NYITRA,
 Tóth Vilmos-u. 10. sz.

Ajánlja minden idényre
 dúsan felszerelt **kész**

férfi-, fiu- és
 gyermekruha-
raktárát

ahol szigoruan sza-
 bott, de a legjutányo-
 sabb áron szolgáltatik ki
 a tisztelt vevőközönség.

Guttman Sámuel
NYITRA,
 Tóth Vilmos-u. 10. sz.

906. IV. 1. sz.

Szigoruan szabott,
 de jutányos árak!!

Szigoruan szabott,
 de jutányos árak!!

FODRÁSZ-ÜZLET ÁTHELYEZÉS!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására
 hozni, hogy Nyitrán, Tóth Vilmos utca 15. sz. alatt lévő több
 éve fennálló és jó hírnévnek örvendő, hygienikusan berendezett

F DISZES URI- ÉS NŐI- FODRÁSZ-ÜZLETETEMET

Tóth Vilmos utca 11-ik számú házba (a Főtőzsdével szemben)

helyeztem át.

Végzek és raktáron tartok mindennemű e szakmába vágó
 uri- és női-hajmunkát, úgymint hajbetétet, frizeteket, fru-
 frukat, egész és fél parókákat, hajfonatokat, minden szín-
 ben; továbbá női fésülést, haj- és szakállfestést, úgyszintén
 tyúkszemvágást jutányos áron.

**Veszek vágott és kifésült haját.
 Előfizetéseket üzleten kívül is elfogadok.**

Kihullt hajból fonatokat és egyéb hajmunkát legolcsóbban készítek.
 Vidéki megrendeléseket pontosan, a beküldött minta szerint,
 lelkiismeretesen utánvét mellett eszközölök.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, maradok
 kiváló tisztelettel **Gombárik István,**

9-10

borbély, uri- és női-fodrász.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
 egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

SZUPERFOSZFÁTOT,

Stassfurti káinitot

szavatolt 12.4% tiszta káli = 23-24%
 kénsavas káli tartalommal, *** ** *

Stassfurti káitrágyasót

szavatolt 40% tiszta káli = 74-76%
 kénsavas káli tartalommal, *** ** *

KOVASAVAS KÁLIT (dohánytrágyázásra) továbbá

mindennemű egyéb **mütrágyaféléket**, azonkívül

Rézgálicot (98-99%) elismert kitünő minőségben legolcsóbban
 szállit a

„HUNGÁRIA“ mütrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

Budapest, V. Fürdő-utca 8.